

Eldobtam egy meghívót. Verpelétlénél

küldték, s csak utólag sajnálom, hogy a szíves invitálásnak nem tettem eleget. Emlékszem a pillanatra, amikor átfutottam a géppel írt szöveget. Dél-előtt tíz óra lehetett, talán a negyedik kávém ittam éppen, oda sem figyelve, ideges kollégáim cigarettafüstjétől vastagon átitatva, két értekezlet között. A verpeléti vásár napi program oly messzinek, valószerűtlennek tetszett, hogy önkéntelenül gyúrtem össze a levelet, s dobtam a papírkosárba.

Azon az estén, azon a bizonyos vasárnap estén megszólalt a telefon. Kecskeméti barátom szemrehányását megadóan hallgattam, ugyan, mit is felelhettem volna. A mindennapok egyhangú mechanizmusában, a munka narkotikumától érzéketlenül nem először mulasztok olyan kötelezettséget, amelyet nem a hivatali kapcsolatrendszer, csakis a lelkiismeret kérhet számon. Hát persze. Most is ügyekre, erőltetett szaladgálásokra, holmi homályos kimerültségre hivatkoztam, csak éppen mindketten tudtuk, nem ez az igazi indok. Én is beálltam abba a gyorsan növekvő sorba, ahol oly sokan, sajnos mind többen állnak, ahol már nem szokás egymásra figyelni.

Egy öreg barát. Mert semmi más nem történt ott, azon a verpeléti réten, mint hogy néhányan összejöttek, s egy kedves öreg cimborára emlékeztek. Aki valami olyasmit tudott az életből, amit, lám, én máris feleslegesnek éreztem, összegyúrtem, és a papírkosárba dobtam. Egy éve temették. Dörmögő hangja, medvés nevetése persze hogy nekem is hiányzik. Péntek esténként néha ránézek otthon a telefonra, ugyan miért nem csörren már meg, mint évekig mindig, hohó kispofám, vár az erdő, mordult rám ilyenkor, s hívott egy kis üdítő avarillatot szagolni. Tudom én, persze, hogy tudom, aranyat, gyémántot érnek az efféle emberek. Akik nem úgy veszik fel a telefont, hogy számolgtatják: na, most udvariasan visszaadok egy udvarias hívást. Ez a mi Pádár László barátunk, a „doki”, egyszerűen füttyült a konvenciókra. Nyilván önző volt, s hiú is, hiszen szerette, ha kö-

TÁBORTÚZ

rülzsongják, ha vidám hangok duruzsolnak körülötte; ezen, amíg köztünk volt, soha nem gondolkodtam. De aztán küldtek egy képet, ott készült, azon a verpeléti réten, ahol megidézve szellemét, tábortűzet gyújtottak, s egy fafaragó jóvoltából felállították az emlékoszlopát is. Vándor, ki erre vetődsz, vidd hírül a társaidnak, a régi barátok nem feledik a vidám hegymászások, a derűs barangolások, a nagy beszélgetések fáradhatatlan szervezőjét. S akkor, e kép láttán, elmerengve rádöbbenem valamire. Hohó, a mi drága dokinkat különös gyűjtőszennedéllyel áldotta meg a sors. Lám, ez a fiatal férfi itt miskolci, ez a kopasz meg, tudom, a földije, nagybátynyi. Aki ott a nyakát nyújtja, tótkomlósi, amaz pedig egri. Kész. A dokit rajtakaptam. Hát ez volt az ő titka, amiért olyan jól éreztük vele magunkat. Az országot gyűlt köréje. Ha hét végén nekivágott a világnak, kedve — s vele a miénk — akkor szárnyalt a legmagasabbra, ha legalább tucatnyi, s lehetőleg egymástól minél távolabbi vidék szülötte követte őt.

Nézegetem a színes felvételt. A tábortűz paraszát idős és fiatal természetkedvelők állják körül. Mi fűzi össze őket? Csak az erdő, a fák, a madarak, a tiszta égbolt szeretete? Tudom, ez is elég, de mégis: csupán ennyi? Vagy mindemögött felsejlik a gyerekkortól máig visszahangzó — s lám, megfogadott — anyai intelem is: kislíam, vigyázz az egészségedre, legyél minél többet a friss levegőn?

Nem tudom. Határidőnaplóm lapjai közé csúsztattam a Verpeléten készült felvételt, s csak később gondoltam arra, talán már ez az önkéntelen mozdulat is jelképes volt, még ha nem nélkülözött is bizonyos, a mulasztásom — a hiányzásom — okán felnagyított érzelmeket.

Érzelmeket? De hiszen mostanában amúgy is túl gyakran éppen hogy érzelmi oldalról közelítünk a dolgokhoz! Jól van, na, nyugtatom

magamat. Ez ismert képlet. Amikor az értelem már vagy még nem képes földolgozni a világ dolgait, az érzelmekek kezdik mozgatni a folyamatokat. És most megint eszeveszett gyorsasággal változik velünk minden. Persze, ez nem a világ hibája, az tegnap, tegnapelőtt is forgott derekas igyekezettel, legfeljebb mi állunk benne kényelmesen, komótos magabiztossággal. De a mód, ahogyan az új fogalmak mostanában felbukkannak, és máris, virulens burjánzással, tehát kicsit ijesztően, kitöltik körülöttünk a teret, méghozzá olyanformán, hogy megszokni — megérteni? — sincs időnk őket, megzavarták a biztonságérzetünket. Mint a vasárnapi kiránduló az ismeretlen rengetegben, ha elveszti az irányítóját, néha úgy érezzük most magunkat. Figyelniük mi a Napot, hát hogyné figyelniük: merre van kelet és merre nyugat; a fák kérését is megvizsgálánánk, hiszen a puha moha, így tanultuk, északot jelez, de az ég most bolygott éppen, az ujjaink meg érzéketlenek.

Azon a héten vetítették ismét a televízióban Sándor Pál filmjét, a Régi idők fociját. És lám, ott pergett előttem a megoldás! Ha túl bonyolultak körülöttünk a dolgok, s nem tudjuk kibogozni ügyeink göröcsös csomóit, ha elgyöngültünk a váratlan, ismeretlen folyamatok sodrában, ne szégyelljük megvallani: nyugtalanul és tanácstalanul, szorongva, ám mégis telve türelmetlen reménnyel, egymáshoz sietünk. Kell egy csapat! Igen, így mondta a filmbeli Minarik Ede, amikor éhesen vágott a sikerre, s örült, ha akaraterejéből mások is meríthettek.

Csakhogy mi szemérmesek vagyunk. Hiszen annyi felesleges eseményen terelődünk már össze, annyszor tapsoltunk hívságos buzgalommal, oly sokszor rohantunk rossz célok felé, hogy most, amikor valóban szükségünk van a másokban megtalált azonossággal megnyugtató érzésére, kicsit bizonytalanul teszünk meg az első lépéseket.

És ha mások közelednek hozzánk? Ha tegnapijóbarát, az osztályos társ, a sorsszomszéd jeliz: egyedül nem boldogul, és számít ránk? Vajon kinyitjuk az ajtót? Vagy már csak arra futja, hogy összegyűrjük a meghívót? Mi ez a közöny? Miért tesszük le sietve a telefonkagylót, ha valaki mégis felébreszti a rossz lelkiismeretünket? Miért sajnáljuk azt az időt, amit másokkal minden hátsó gondolat, érdek nélkül kell — kellene — eltöltenünk?

Érdek nélkül? De hiszen aligha van az életünknek fontosabb, jelentősebb érdekviszonya, mint az egyszer, százszor kipróbált, a bizalomban fogant emberi kapcsolatok erősítése, a tegnapi összetartozás mai érzésének elmélyítése. Igen, érdek ez is, józan mérlegelés: mert holnap, adott esetben, ott, az úttalan erdőben, a sziklák szabdalta szakadék szélén, de máshol is, az élet, a munka hétköznapi terepén, ahol legfeljebb képletesen értendők a csapdák, a horhosok, vajon kire számíthatunk? Kinek nyújthatjuk a kezünket, ki áll majd a hátkunk mögé, ha nem a régi jó barát?

A fénykép hűségese. Tanúsítja: a frissen faragott verpeléti emlékoszlop afféle földbe ássott felkiáltójel. Értékét éppen ez az egyszerű szimbólum szabja meg: igenis van értelem annak, hogy egymáshoz igyekezzünk. Hogy töretlenül higgyünk teremtő szennvedélyünkben, életelveinkben, a közösség egyént ösztönző, a személyiséget ezer színnel gazdagító, a szellemet igényesen óvó és aggályosan főkészítő erőfeszítések értelmében. És abban, hogy a régi, a sokszor megtépzott, de elpusztíthatatlan küldetéstudatunk a jövőben sem veszti érvényét.

Hétvége van, tavaszodik. És arra vágyunk, hogy a természettel egy kicsit — vagy nagyon? — mi is megújuljunk. Kecskeméti, egri, tótkomlósi, nagybátynyi barátaink tábortüzeket gyújtanak. Ha valaki helye üresen marad is, jó tudni, hogy a többiek azért rendszeren vigyának a parázsra.

Benedek István Gábor